

Spritten - kulturarv og kunst

Thomas Birket-Smith – 8. marts 2021

Haldager Vejle

Hørup

E45

10

Nørresundby

Nørredyb

55

Limfjorden

Lindholm A

Lindholm Kridtgrav

21

180

Aalborg

Rørdal

O1

Øster Sundby

Hasseris

Vejgård

Aalborg

Frydendal

Nørre Tranders

Kærby

Gug

E45

25

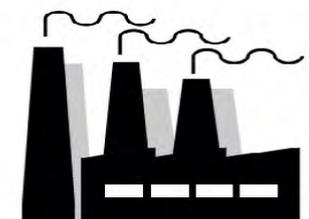
Sønder Tranders

187

27

Skalborg

Fra handels- og industriby til moderne storby

1 RIG KØBSTAD

'Det vigtigste og rigt handelscentrum'

2 INDUSTRIBYEN (1900 -70)

'Byen med de rygende skorstene'

3 STORBYEN

'Fra industri til viden og uddannelse'

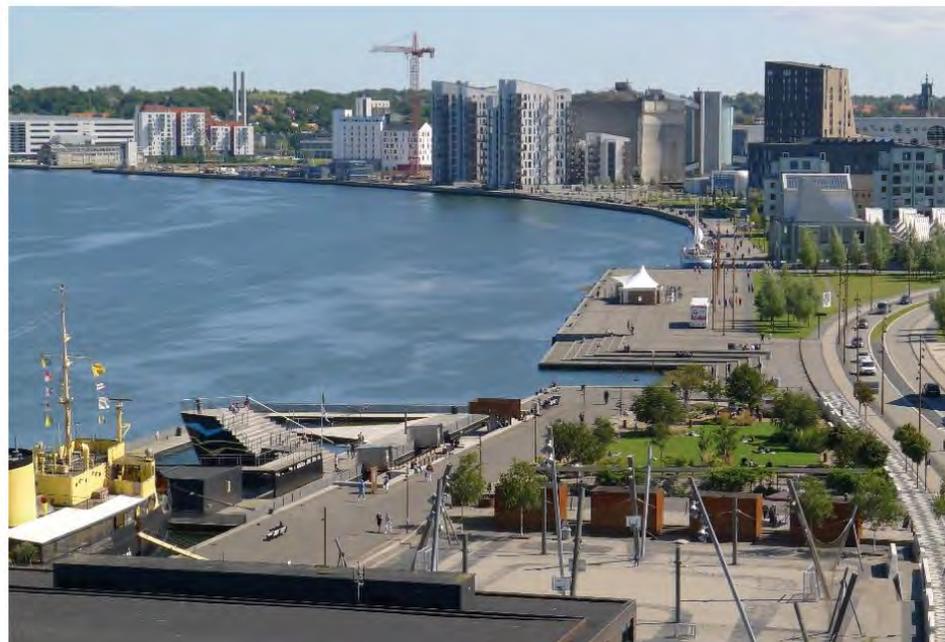
4 EN STORBY FOR MENNESKER?

'En by rig på kultur, natur, '

1975

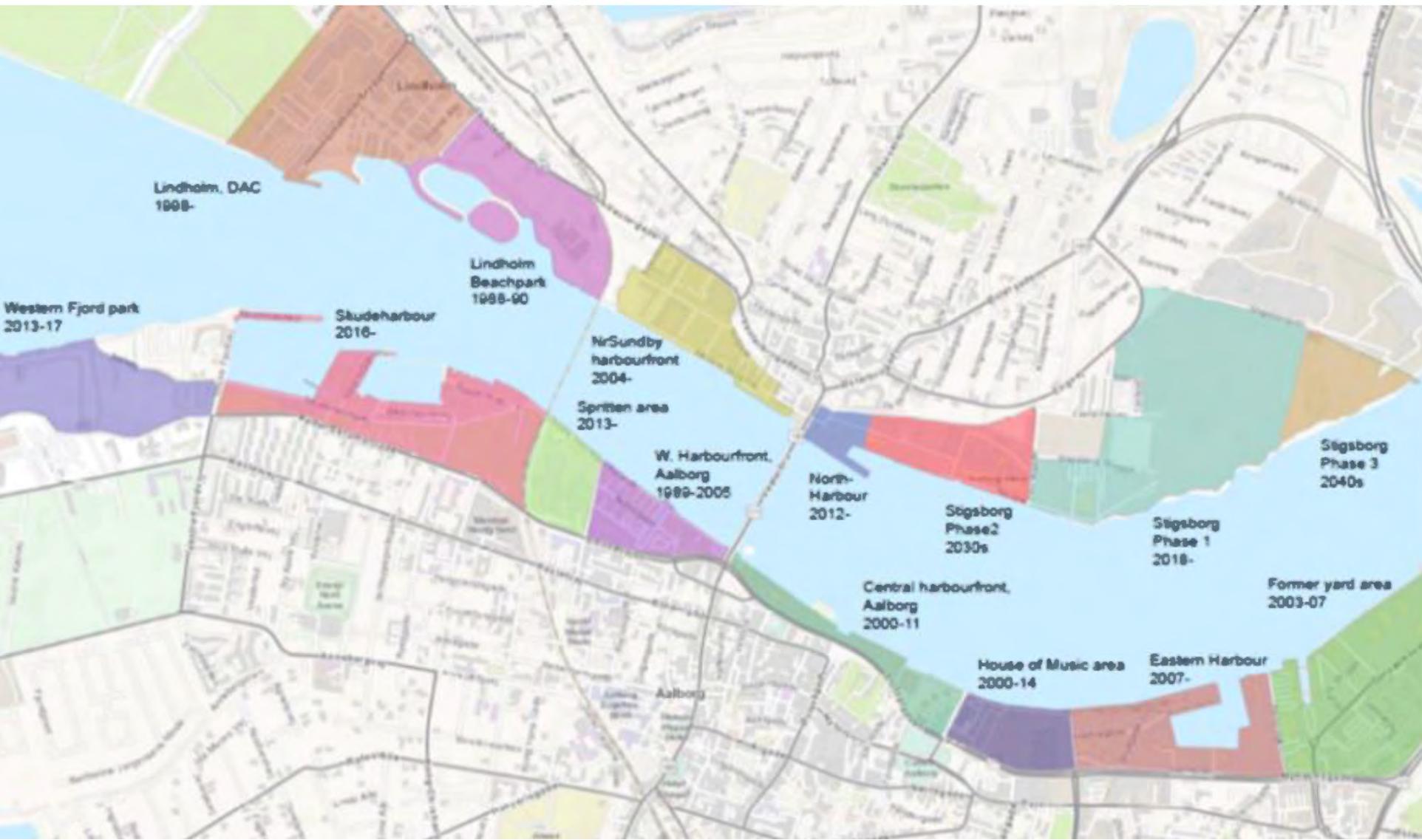

2016

Aalborgs Havnefronter

- 25 års byomdannelse

Omdannelse af havnefronten

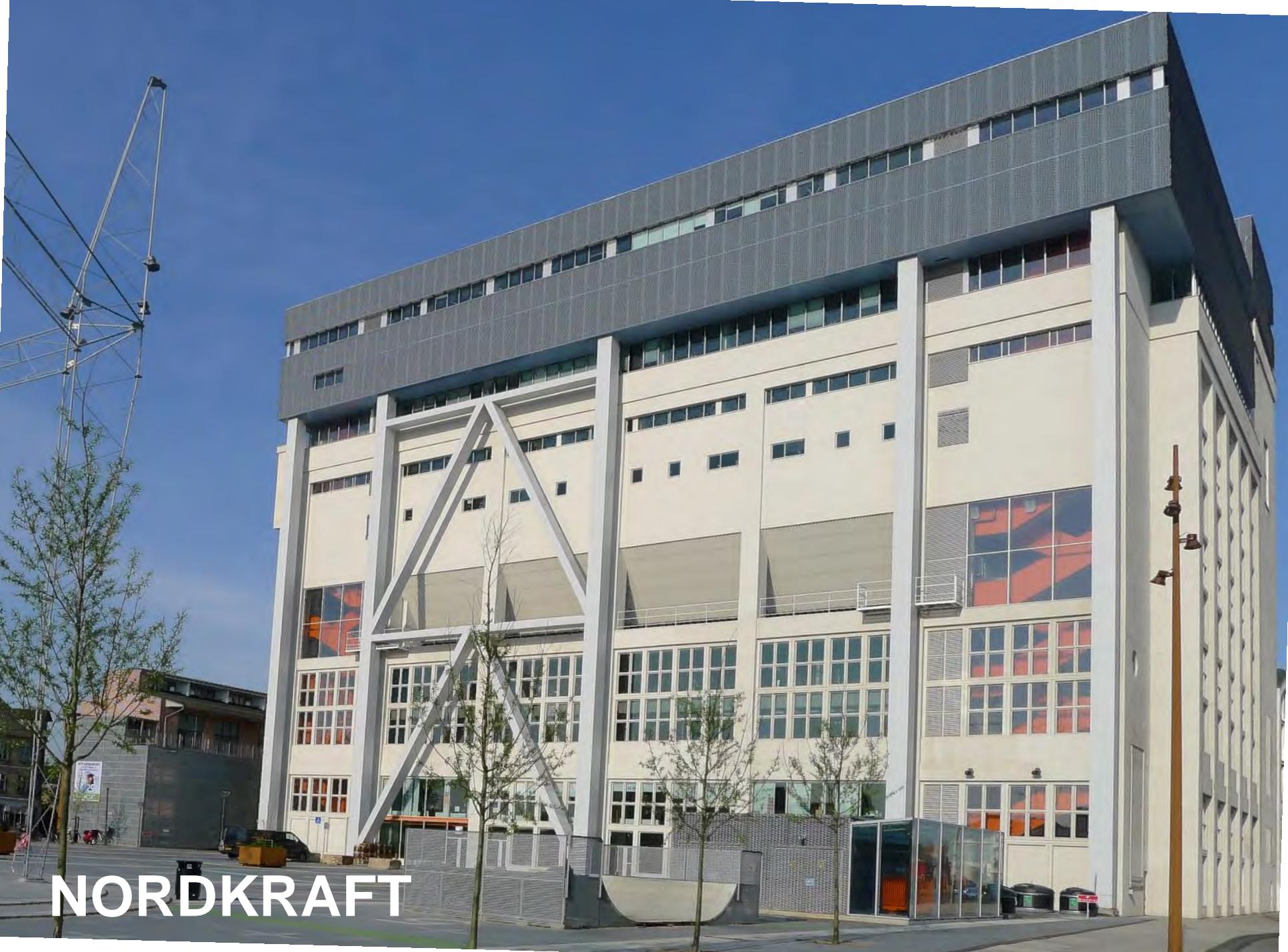
- Klimasikring
- Investeringer
- Arkitektur og kvalitet
- Forbindelse mellem centrum og vandet
- Liveability – byliv
- Nyt narrativ om kultur og rekreation
- Ny identitet til byen

Jomfru Ane Haven

Utzon Center

NORDKRAFT

MUSIKKENS HUS

Aalborg Universitet City Campus

Østre Havn – byfortætning

SPRITFABRIKKEN

**Aalborg
Kommune**

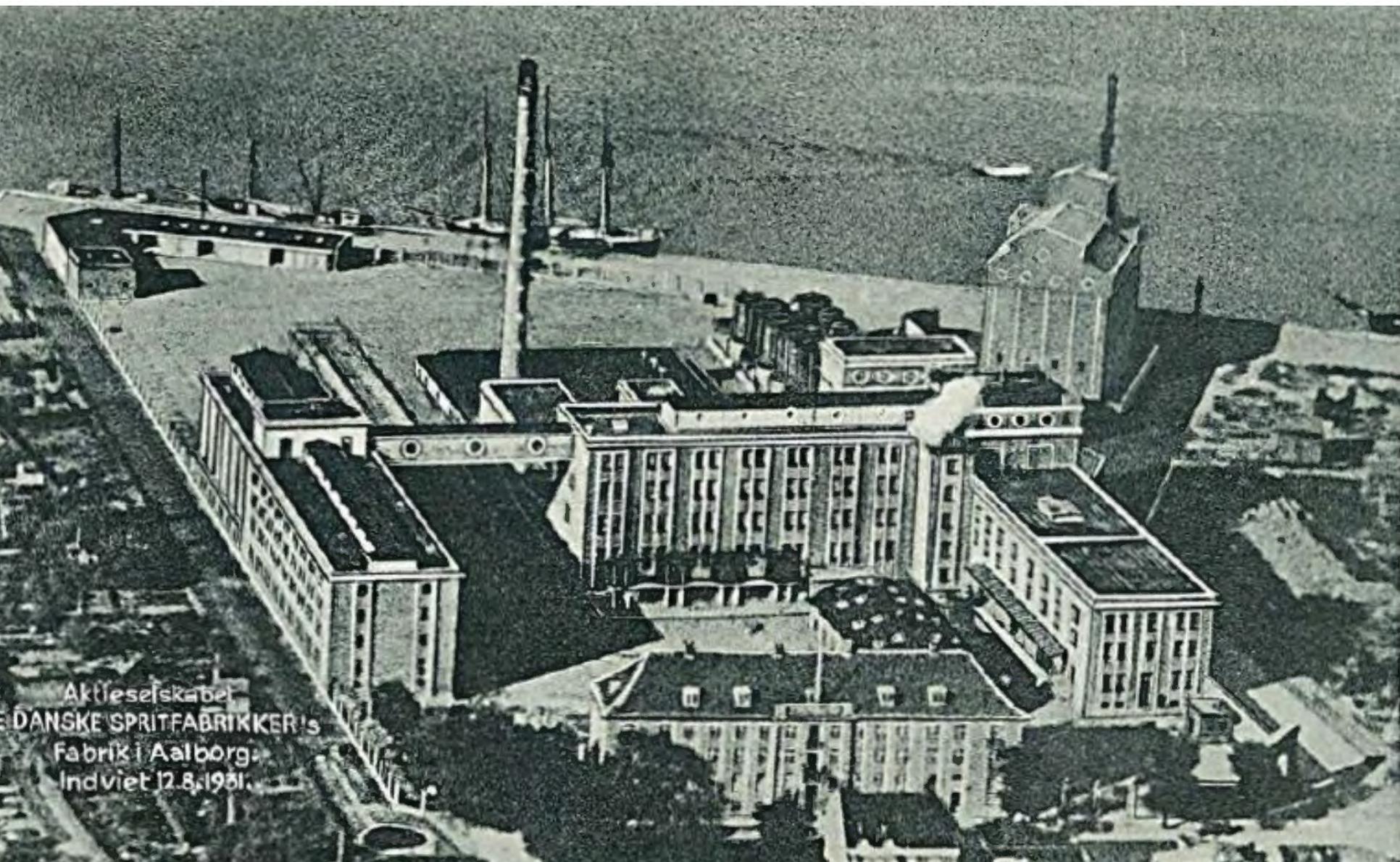
Sprittabrikken ved Jomfru Ane Gade

**Indviet 1932, Arkitekt Alf Cock Clausen
Op til 360 ansatte
Produktionen endeligt standset 2015**

Erhvervet af A Enggaard A/S 2013

Aktieselskabet
DANSKE SPRITFABRIKKER's
Fabrik i Aalborg.
Indviet 12.8.1961.

Før omdannelsen

Til leje
576 m² fysiske
kontorlokaler
70 23 90 30
Collera

Zone

2014

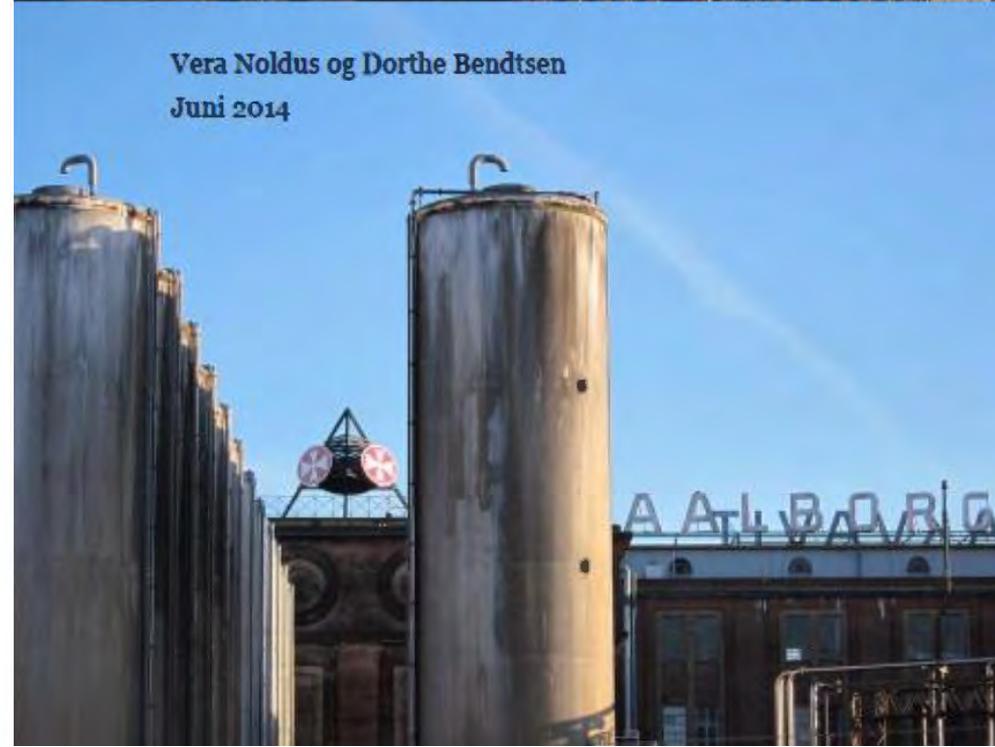
**A Enggaard kontakter Aalborg Kommune
vedrørende planerne for Spritten**

2014. Første kulturarvsregistrering:

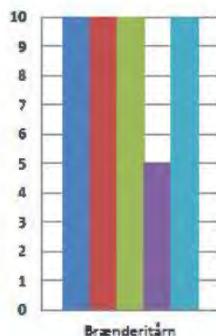
De Danske Spritfabrikker i Aalborg Registrering – arkitektur og kulturhistorie

Vera Noldus og
Dorthe Bendtsen

4.3.2. Brænderitårnet

Vurdering: unikke kvaliteter, lav tålegrænse

Kulturhistoriske kvaliteter: produktionsudstyr, logoer og branding, 4. sal som tidligere biograf og mødesal, vægmalerier

Arkitektoniske kvaliteter: hovedform og facader; det meget høje rektifikationsrum; trapper og gallerier med værn; de høje vinduer; fliser på vægge og gulve; sammenhæng med fabriksbygningen

Miljømæssige kvaliteter: vigtig del af anlæg; gadefacade; plads B

Potentiale, brug/funktion: lav tålegrænse, kan primært bruges i stueniveau + evt. gallerier

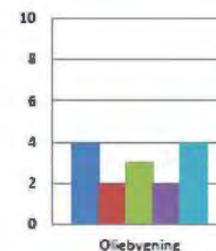
Potentiale, identitet: facader med udsmykning, malteserkorslogo på taget, høje jernvinduer, meget højt rektifikationsrum med produktionsudstyr

Brænderitårnet er også indvendigt anlæggets omdrejningspunkt med det høje, majestætiske rektifikationsrum. Rummets overvældende og tårnagtige højde sammen med det smukke lysindfald fra de høje, slanke vinduer efterlader den besøgende bjergtaget – det er der ikke mange rum, der kan præstere. Rummet kan opleves fra forskellige niveauer fra de 3 gallerigange, og det mærkes meget tydeligt fysisk, at man er højt oppe; de rumlige oplevelser er store og noget helt særligt. Produktionsudstyret er med til at understrege den særlige stemning i rummet både som fortælling og som skulpturelle elementer. Vægge og gulve er flisebeklædte med bl.a. logofliser. Kassetteloftet er markant. Både gallerigange, niveauspring og de interne jerntrapper har de karakteristiske værn. Trappen i sydøsthjørnet løber i hele rummets højde og forbinder alle etager, og den er også et skulpturelt element i rummet, der er med til at gøre skalaen lettere at forholde sig til. Rummet har åben sammenhæng med den tidligere maskinstue i fabriksbygningen, og det har stor effekt at komme fra dette rum med lavere til loftet og stige op i brænderitårnets høje rum – kontrasten mellem højt og lavt, dunkelt og lyst, lukket og åbent giver varierede oplevelser, når man bevæger sig igennem bygningen.

4.3.11. Oliepumpehus

Vurdering: få kvaliteter, høj tålegrænse

Kulturhistoriske kvaliteter: småbygningers betydning i helheden

Arkitektoniske kvaliteter: mere visuel kvalitet end arkitektonisk med måler og grav

Miljømæssige kvaliteter: eneste del af anlægget i det store, åbne rum mod nord

Potentiale, brug/funktion: høj tålegrænse og kan tåle omfattende ændringer

Potentiale, identitet: placering som den eneste del af anlægget i det store, åbne rum mod nord

Nord for værkstedsbygningen ligger det lille oliepumpehus. Vi har ikke umiddelbart fundet tegninger eller andre oplysninger om det, vi har heller ikke været inde i det, og det overses også af de fleste, men det har alligevel kvaliteter. Det fortæller en historie om anlæggets produktion og understøttende funktioner; i graven omkring huset har der stået to olietanke, som leverede olie til kedelbygningen. Oliepumpehuset er opført i god materialemæssig kvalitet i et anonymt, men gedigent udtryk. Den er et af de 'skæve indslag', der er med til at gøre anlægget til noget særligt, fordi alle detaljerne gør det autentisk og levende. Det har bevaret graven omkring huset samt skilte og malere, der både har fortælleverdi og er visuelt interessante.

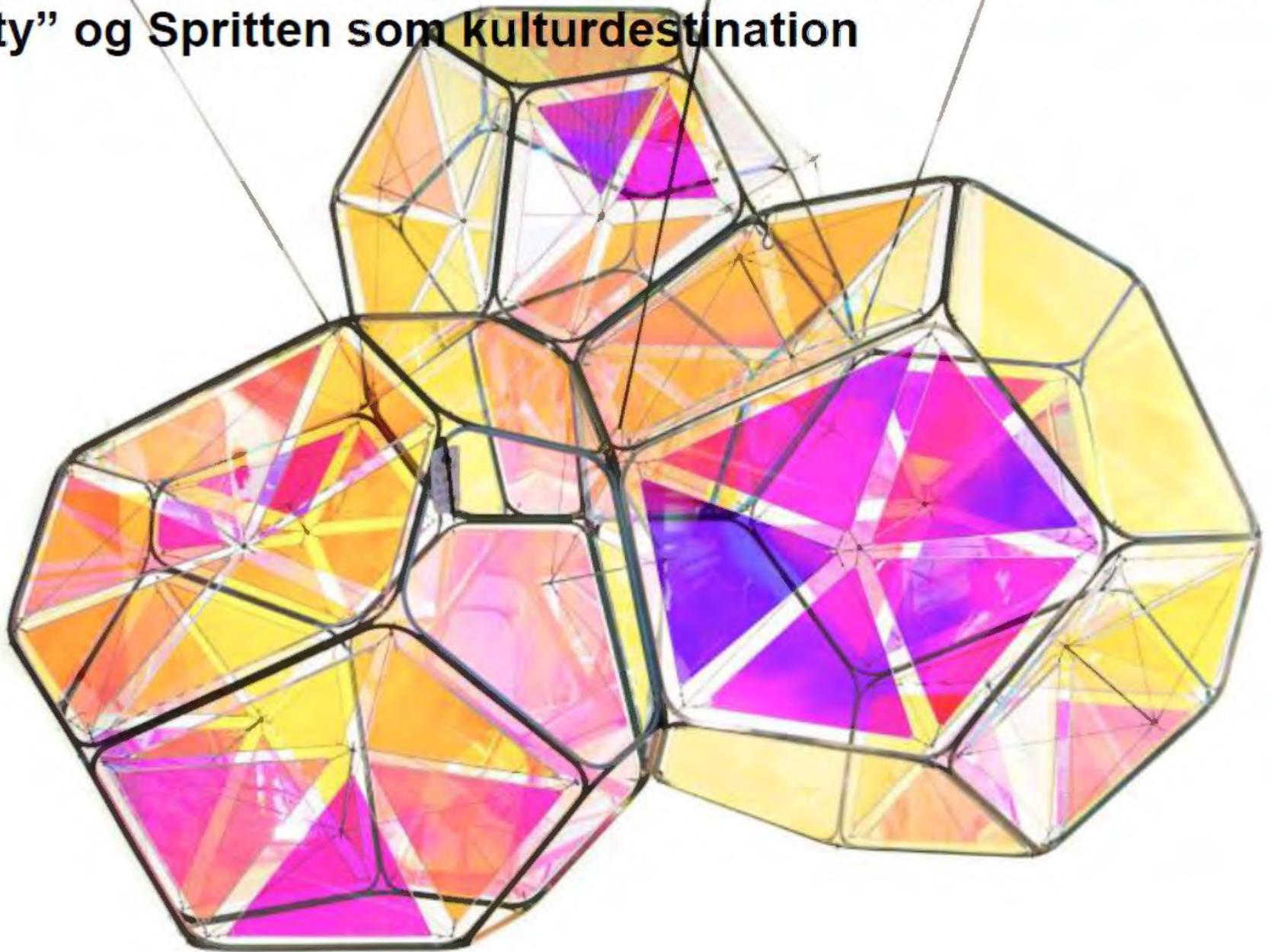

Den lille bygning kan med fordel bevares og måske bruges som lille café, redskabsskur, legehus. Graven kan fyldes med vand eller med planter (se kap. 5, referencekatalog, f.eks. Emscher Landschaftspark), eller kan bruges til at gå ned i. Bygningen har potentiale til flere måder at indgå som en både funktionel bygning, en skæg fortælling om stedet og med tilføjelse af et nyt lag. Den kan med fordel bevares, men er ikke umistelig.

Ønskes det ikke at bevare oliepumpehuset, kan det fjernes uden afgørende tab.

2014: Martin Nielsen præsenterer Tomas Saracenos "Cloud City" og Spritten som kulturdestination

***“Tomás Saraceno to Create Bold Vision for
Aerial Urban Living—Cloud City—as Work of
Art atop Metropolitan Museum's Roof
Garden”***

May 15 – November 4, 2012

Cloud City - Aalborg

- Kunstværk af Tomas Saraceno.
- Højde ca. 30 m.
- Opbygget af 64 stk. 4,5 m moduler.
- Pris ca. kr. 110 mio.

2015: Produktionen på Spritfabrikken ophører endeligt
2016: Støtteerklæring fra Aalborg Byråd

NORDJYSKE 27. maj 2015:

Nu skal Spritten fredes

De danske Spritfabrikkers anlæg i Aalborg indstilles til fredning

AALBORG: Et hovedværk inden for dansk industri-arkitektur, De Danske Spritfabrikkers anlæg i Aalborg, står til at blive sikret for eftertiden. Det Særlige Bygningstilsyn har netop indstillet bygningskomplekset til fredning.

Allerede i 2007 blev Spritten, som fabriksanlægget hed i folkemunde, udpeget som ét blandt 25 nationale industriminder.

2014:
Arbejdet med
Lokalplan og
helhedsplan
påbegyndtes.

2015:
Fordebat

**Aalborg
Kommune**

Visualisering Henning Larsen Arkitekter, 2015

NORDJYSKE 8. juni 2017:

Plan for Spritten splitter Venstre

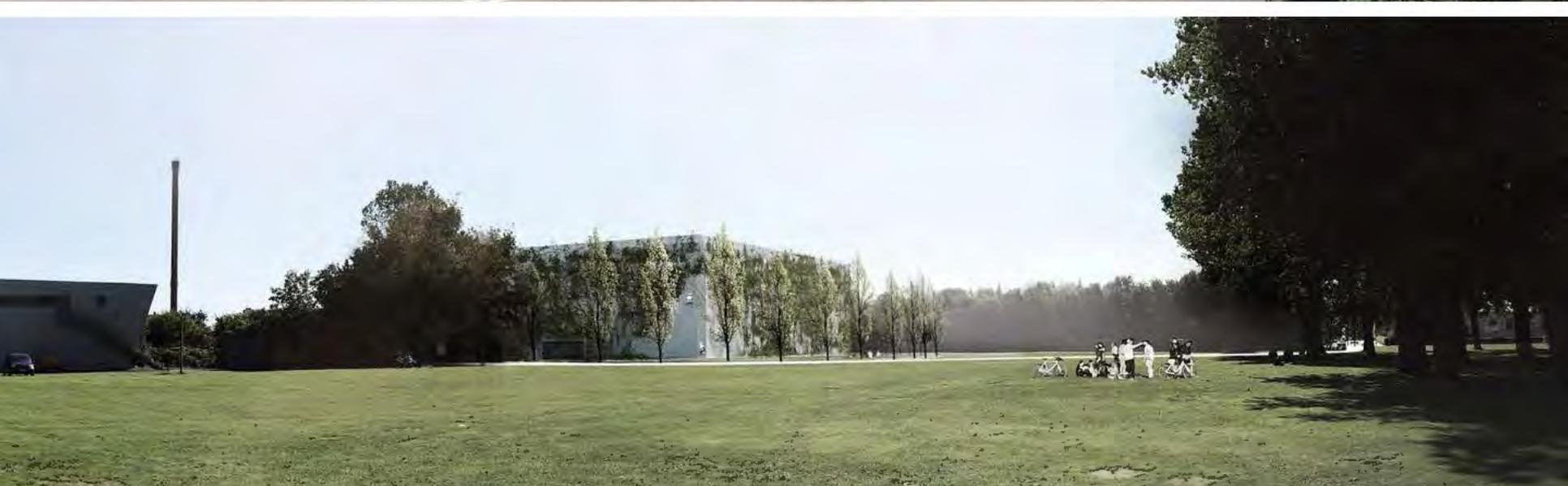
Omdannelse af Aalborgs gamle spritfabrik godkendt i by- og landskabsudvalg med stemmer fra S og det ene af Venstres to medlemmer

AALBORG: Beslutningen om at omdanne byens gamle spritfabrik til kultur- og boligkvarter deler byrådet.

Det står klart, efter at by- og landskabsudvalget torsdag godkendte forslaget til en lokalplan for området.

Venstre: Pris for Spritgrunden lander for lavt

Visualisering P-hus i Fjordmarken Polyform Arkitekter, 2015

Nyt grønt parkeringshus. Jaja Arkitekter 2019

2017: Lokalplan vedtaget

- *P-hus droppet*
- *Højhuse reducerede*

LOKALPLAN 1-3-113

**Spritfabrikkens omdannelse, Strandvejen og
Vestre Havnepromenade, Vestbyen**

Vedtaget af Aalborg Byråd 19.06.2017

Offentliggjort 23.06.2017

Vedtaget

KULPLADSEN

VISUALISERING - PLADSEN SET FRA FJORDEN

2017: Fysisk nedbrydning startes

Kulturbroen

- Indviet 2017

Kulturarvsanalyse 2:

Forundersøgelse og programmering

Peder Elgaard

2017

FORUNDERSØGELSE OG PROGRAMMERING
AF DE DANSKE SPRITFABRIKKER, AALBORG

21. marts 2017

Kedelbygning

Værksted

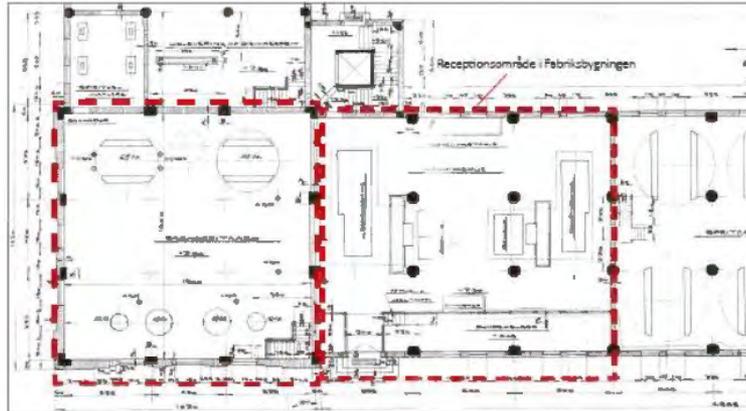
Silobygning

Bænderitårn

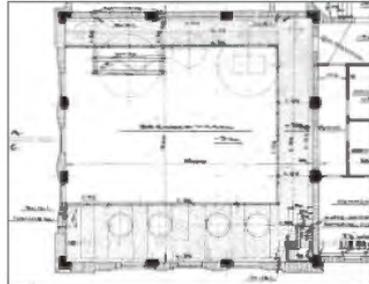
Fabriksbygning

Aftapningsbygning

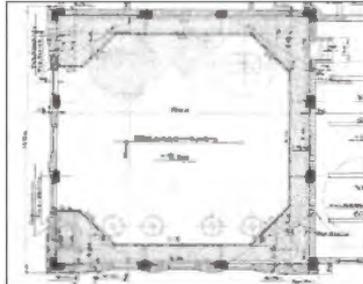
Oprindelige tegninger [1931]

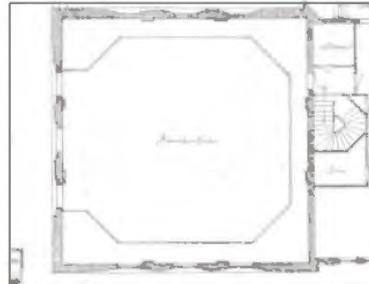
Stueetage

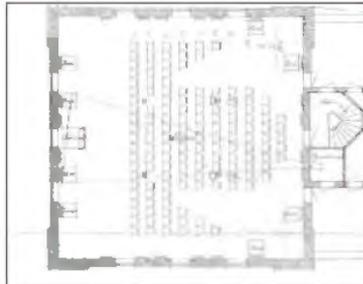
1. sal

2. sal

3. sal

4. sal (Biograf)

18 [Hotel, Brandendørn]

Fundersøgelse og programmering af De Danske Speilfabrikker, Aalborg

1. Nordfacade samt tilkørende Perisizbygning.
2. Kig mod øst fra taget.
3. Biotag: betonkonstruktion i tagets nordvestlige hjørne.
4. Indentré fra gangbro i 1. salniveau set mod nordøst.
5. Indentré fra gangbro i 2. salniveau set mod sydvest.
6. Indentré fra den tidligere biograf- og midteal på 4. sal.
7. Trappe fra stueetage til hhv. salde og 1. sal i salde og 1. salde nordvestlige hjørne.

20 (hotel: brænderitårn)

Forundersøgelse og programmering af De Danske Spritfabrikker, Aalborg

Bærende fredningsværdier og restaureringsstrategi

Bærende fredningsværdier

- De store vinduer og deres lysindfald
- Rummets proportioner
- Kassetloftet
- Det industrielle inventar inkl trapper, værn og gallerigange
- Fliserne på vægge og gulv
- Den industrielle karakter
- Bygningens knaphed og enkelthed i materialer
- De cirkulære vinduer

Restaureringsstrategi

- Bygningens arkitektur og overordnede udtryk som produktionsbygning fastholdes. Evt maskineri og rør er en del af denne fortælling og skal bibeholdes dog med en stillingtagen til de enkelte elementer.
- Nye rumlige elementer kan tilføjes Brænderitårnet under nøje afstemning af proportioner, materialer og tekstur.
- Et nyt enkelt bygningsvolumen kan etableres på taget, såfremt dette trækkes tilbage fra facade-flugten og designmæssigt underordner sig og bliver et supplement.

Fremtidig funktion

- Hotel og restaurant
- Reception + lounge (Stuetage i Fabriksbygning)
- Suite (3. sal - i Brænderitårn)
- Penthouse suite (4. sal- biograf)
- Penthouse Restaurant (5.sal- tagetage)

Ombygningsarbejder

- Ved etablering af hotel reception, lounge, suites og restaurant forventes følgende hovedarbejder:
- Etablering af cirkulær elevator fra kælder til 5. sal
 - Nye i Brænderitårnet nedhængte cirkulære 'tanke' med indretning til suite
 - Etablering af vinduesåbninger til hotelgange i Fabriksbygning og Aftapningsbygning.
 - Indretning af Penthouse suite i oprindelige biograf (4. sal)
 - Etablering af ny 'glasboks' med indretning af Penthouse restaurant på taget (ny 5. sal) samt ankomst areal i en del af oprindelige biograf (4. sal)
 - Åbning af vindueshuller på 4. sal mod syd, hvor ny tagrytter etableres på Aftapningsbygning.

PROJEKT

Forundersøgelse og programmering af De Danske Spritfabrikker, Aalborg

(hotel: brænderitårn) 21

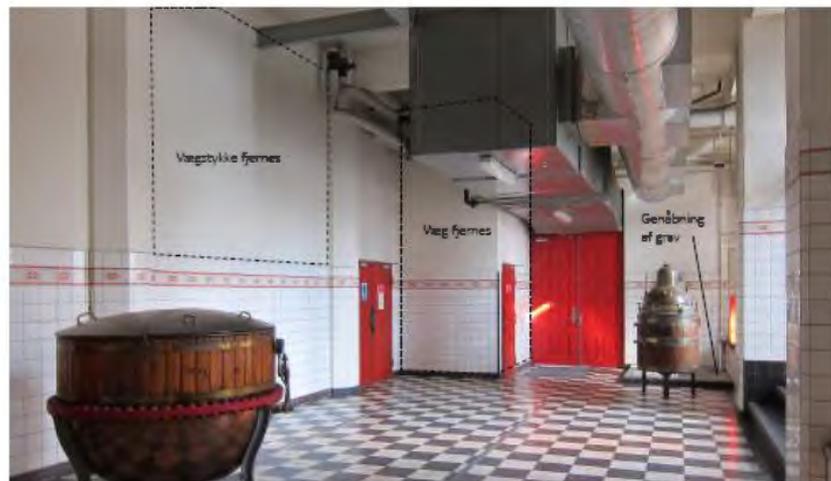
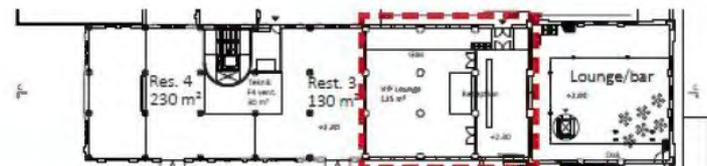
Fremtidig forhold: Reception

Hotellreceptionen tænkes indrettet i stueetagen i overgangen mellem Brandtårnet og Fabrikbygningen. Hvor man oprindeligt og nu kommer ind til rektifikationsrummet via indgangsdøren i nordfacaden af Fabrikbygningen.

Den ikke oprindelige væg mod teknigraven tænkes fjernet således at teknigraven og broen herover kommer til sin ret igen. Broen indrettets som vindfang og i den ikke oprindelige vestvæg fjernes væggen over fliserne og erstattes af en stort glasparti, der bringer lys og

skaber en visuel forbindelse mellem hotelkontoret/ VIP loungen bag og rektifikationsrummets katedrallignende karakter.

Hotelkontoret bliver en slags værkfører-boks, således at der derfra er kontakt til receptionsområdet samtidig med at der i VIP-loungen ikke forstyrres af aktiviteterne på kontoret.

Harbourgate Version 1

Visualisering BIG, 2016

Visualisering BIG, 2017

Visualisering BIG, 2017

Harbourgate Version 2

Visualisering BIG, 2017

Harbourgate

Salg af lejligheder
starter
Oktober 2017

HARBOUR GATE
EN DEL AF CLOUD CITY

SALGET STARTER MED ÅBENT HUS

30/9 og 1/10 Lørdag 7/10 og 8/10. Alle dage fra 10.00-17.30
Indgang på hjørnet af C.A. Dasthøjsgade og Vester Havvejpromenade

BOLIGER I VERDENSKLASSE

Flyt ind i Cloud City. Den nye kultur- og oplevelsesbydel på Spritten.
25 unikke lejligheder i størrelsen 85-260 m² fra 2,9 - 16 millioner kr.

Bestil tid nu til personlig præsentation af projektet

SALG@HARBOURGATE.DK

TELEFON: 3167 7776

WWW.HARBOURGATE.DK

Bysammenhæng leger af de danske stjernearkitekter
fra BIG, Daniel Libeskind, Bjarke Ingels og David
Zaha Hadzieldes nye, Harbour Gate og visionen for
Byvinter, **lørdsdag 30/9 fra 11.00 til 12.00**

Diverse medier *januar 2019:*

Prestigeprojekt i problemer
– prisen er stukket af

2018: Arbejdet med arkitektkonkurrence starter

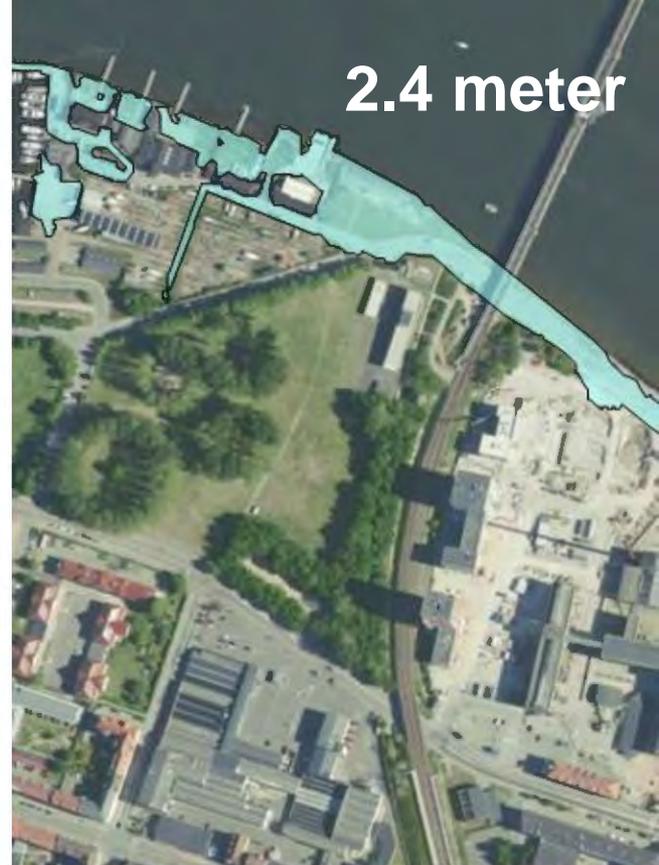
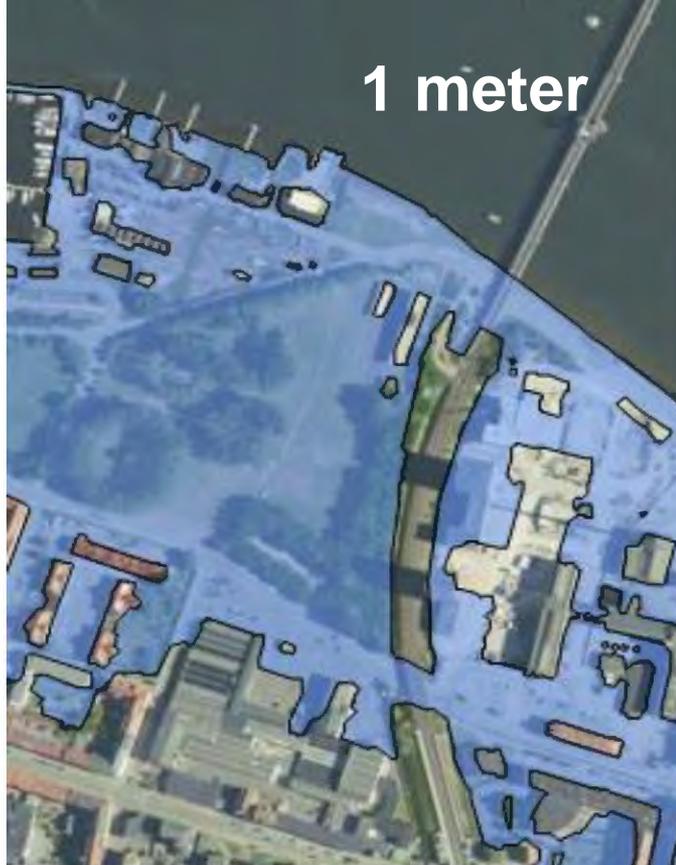

2018: Fonde etableres

2019: Arkitektkonkurrence udskrives

Havvandsstigninger

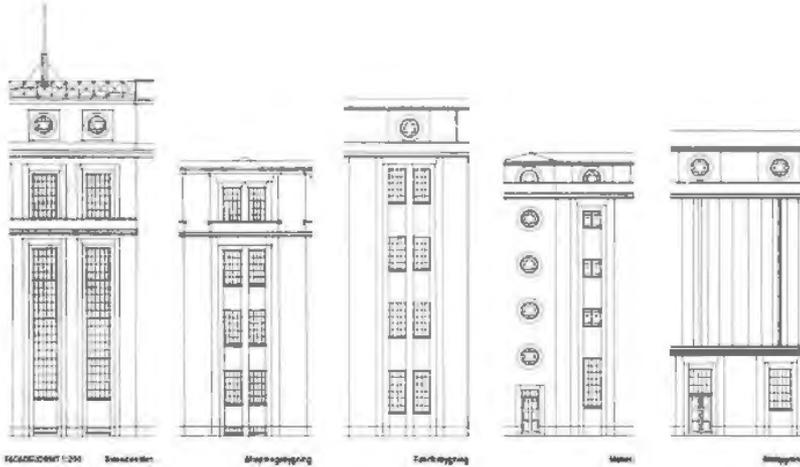
Konkurren- forslag Praksis & Kristine Jensen

Kulturarvsanalyse 3 - VMB og Praksis Arkitekter

ANLÆGGET SOM HELHED

FACADETIPOLOGI OG HIERARKI

1. Facade Type 1: 200 2. Skovvejstypologi 3. Skovvejstypologi 4. Færdigtypologi 5. Midt 6. Skovvejstypologi

MEGET BETYDNINGSFULD
ISBJEVNINGS-
PROCESSEN

1. Skovvejstypologi 2. Skovvejstypologi 3. Skovvejstypologi 4. Færdigtypologi 5. Midt 6. Skovvejstypologi

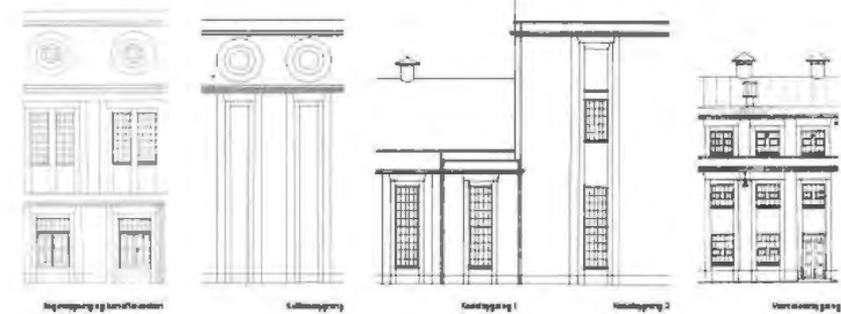
Skovvejstypologi
Karakteristisk optræder som typisk bygning med klassiske detaljer, gule og røde eller sorte teglstenfacader. Den mest udbredte facade er den såkaldte skovvejstypologi, som består af en række søjler og søjlefronter, der er placeret i et regelmæssigt mønster. Denne facade er typisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

Skovvejstypologi
Den mest udbredte facade er den såkaldte skovvejstypologi, som består af en række søjler og søjlefronter, der er placeret i et regelmæssigt mønster. Denne facade er typisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

Færdigtypologi
Færdigtypologien er en af de mest udbredte facade typer. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

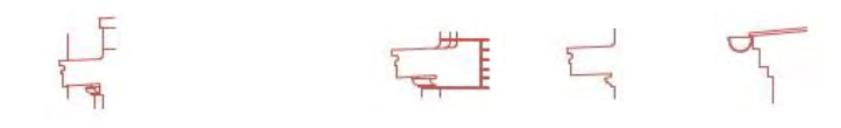
Midt
Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

Skovvejstypologi
Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

1. Skovvejstypologi 1 2. Skovvejstypologi 2 3. Skovvejstypologi 1 4. Skovvejstypologi 2 5. Skovvejstypologi 1 6. Skovvejstypologi 2

MINDET BETYDNINGSFULD
ISBJEVNINGS-
PROCESSEN

1. Skovvejstypologi 1 2. Skovvejstypologi 2 3. Skovvejstypologi 1 4. Skovvejstypologi 2 5. Skovvejstypologi 1 6. Skovvejstypologi 2

Skovvejstypologi 1
Den mest udbredte facade er den såkaldte skovvejstypologi, som består af en række søjler og søjlefronter, der er placeret i et regelmæssigt mønster. Denne facade er typisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

Skovvejstypologi 2
Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

Skovvejstypologi 1
Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

Skovvejstypologi 2
Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

Skovvejstypologi 1
Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

Skovvejstypologi 2
Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede. Den er karakteristisk for bygninger, der er opført i den anden halvdel af det 19. århundrede.

**Vinderforslag:
Arkitekt-
konkurrence
Artcenter, 2019:**

Artcenter:
Praxis Arkitekter

Landskabsprojekt:
Kristine Jensen

Fjordmarken

Supermarked

Fabrikspladsen
Torvehal

Funktionshave
GRØN BYRUM

VANDBYRUM

GRØNBYRUM

Kulpladsen
KOFFEBYRUM

Kaffeplassen

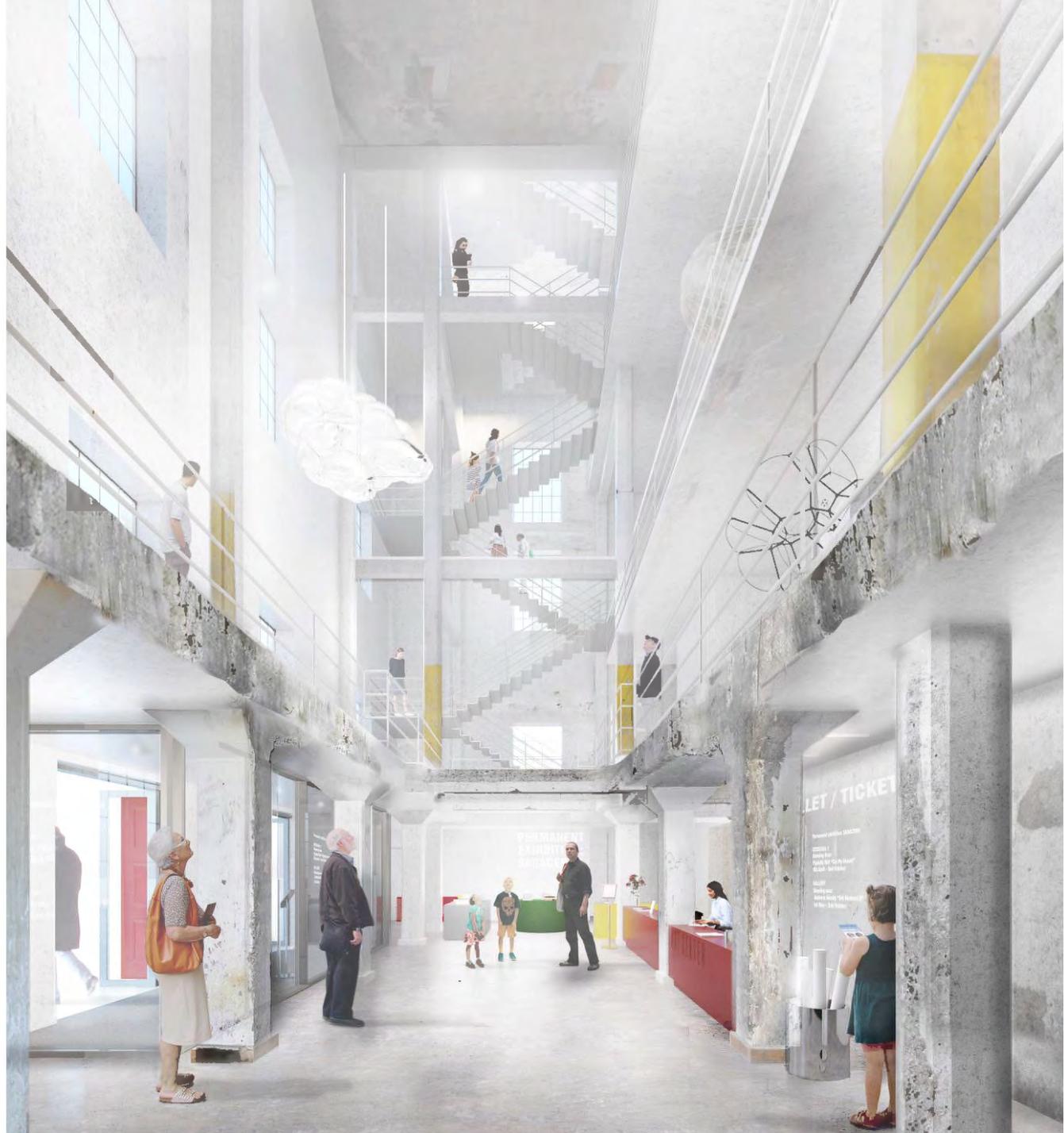
Tankpladsen

Tanksko

Åsby
Universitet
Skole

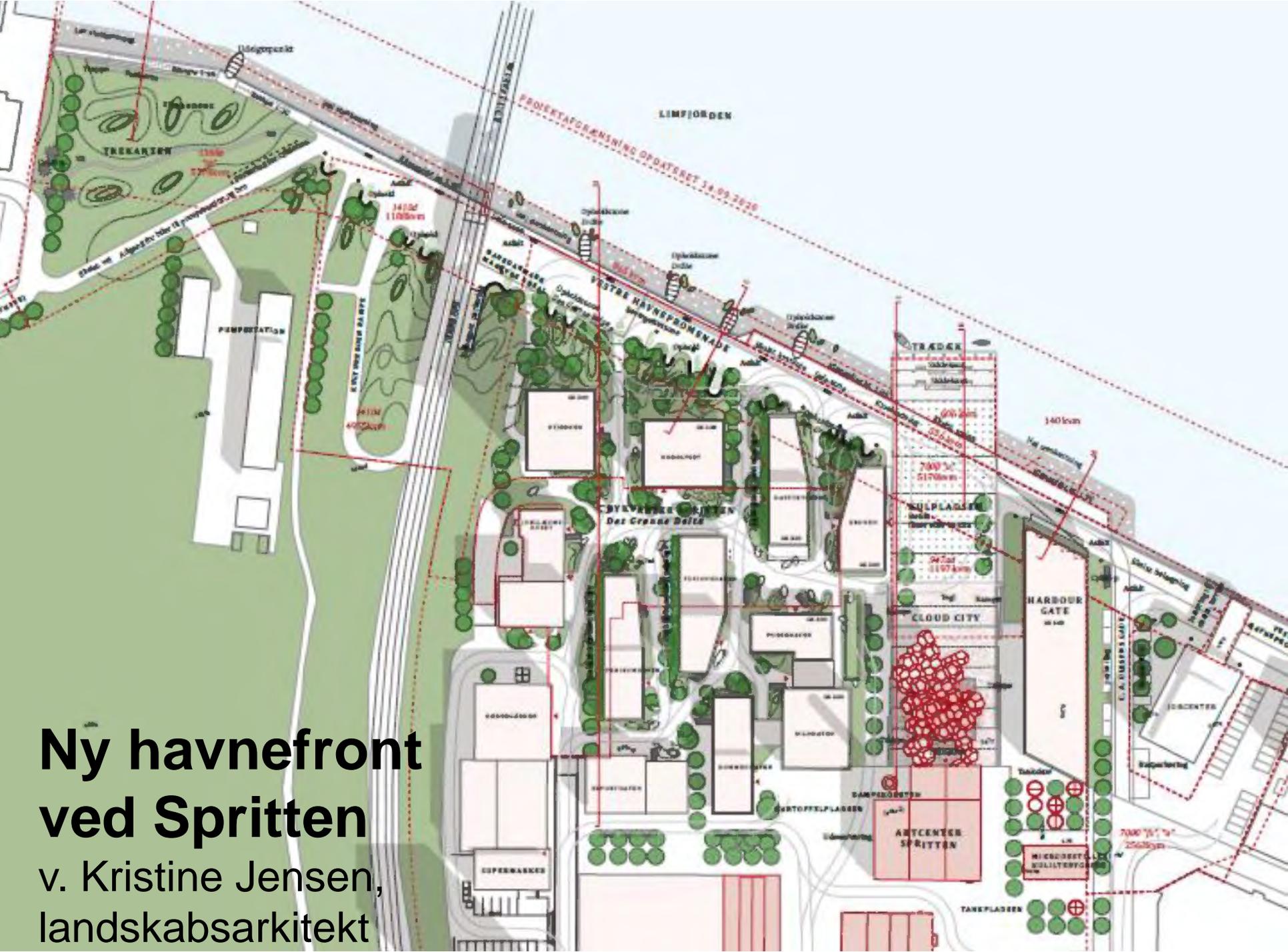

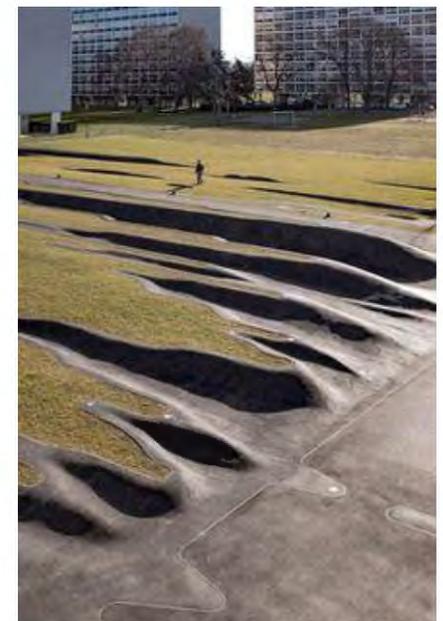
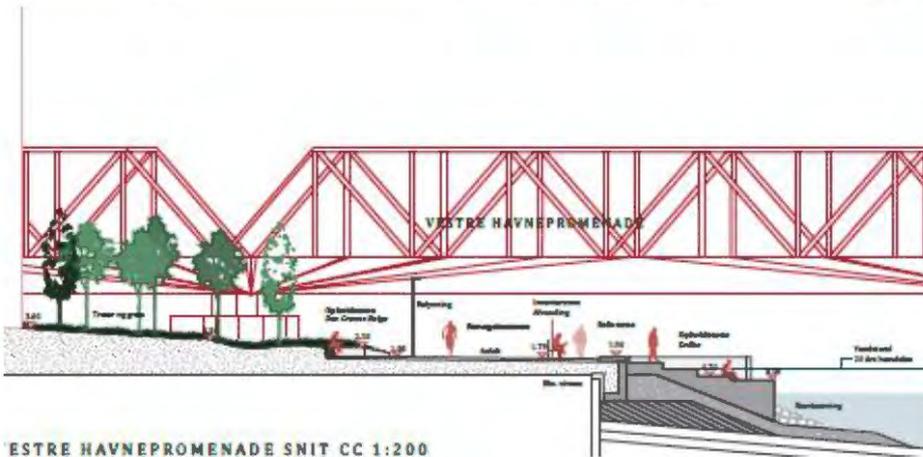
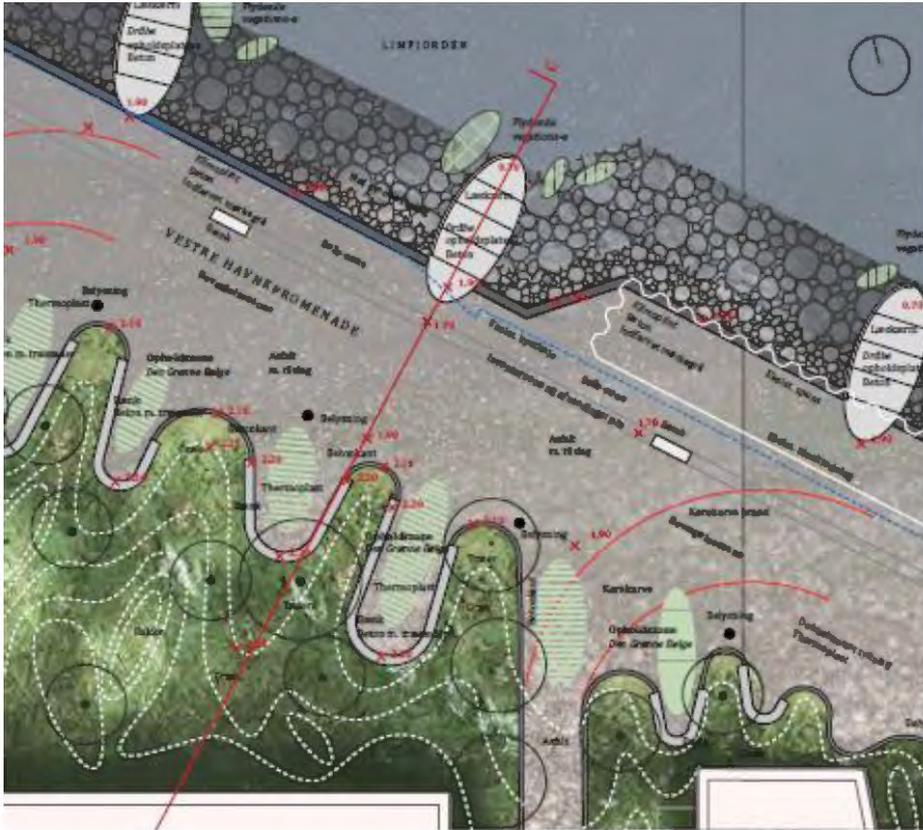

**Ny havnefront
ved Spritten**
v. Kristine Jensen,
landskabsarkitekt

**Indflytning
startet**

**33 ældre-
boliger i
Taffeltårnet**

Et samarbejde mellem Himmerland Boligforening og Realdania udmønter sig nu i, at boligforeningen etablerer 15 nye seniorboliger. Desuden opføres 33 ungdomsboliger i området.

Dispositionsforslag Artcenter

Januar 2021

Udfordringer:

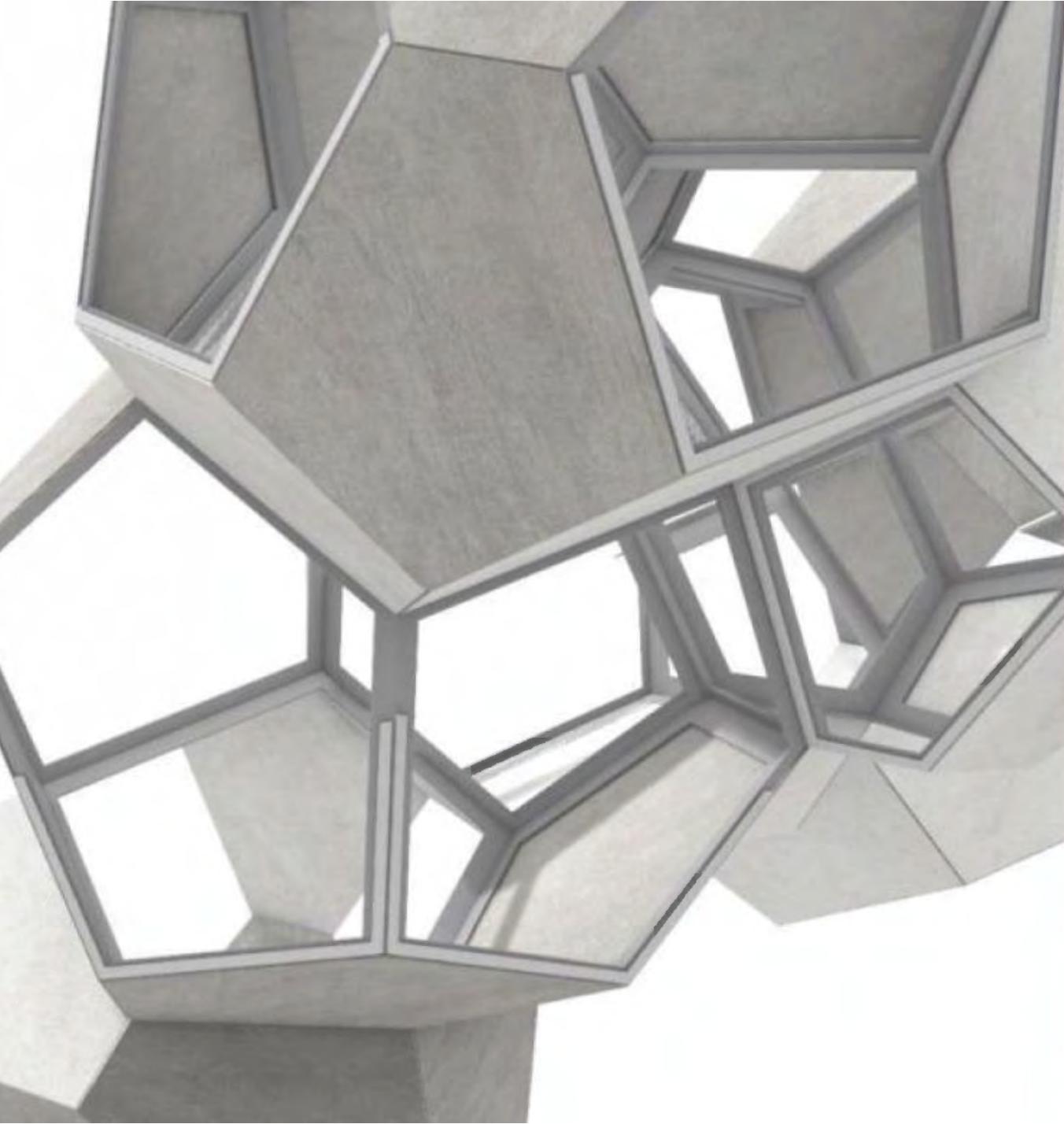
- *Statik*
- *Økonomi*
- *Fredning*

Dispositions- forslag Cloud City

Januar 2021

PROJECT:

CLOUD CITY

Dispositionsforslag

DK. 20001.00

Prepared for

Peter Spøer, Bestyrelsesformand, Chairman,

Ejendomsfonden

ArtCenter Spritten Aalborg

Prepared by

Team TT by

Thornton Tomasetti A/S, Steensen & Varming,

Aurora & DBI.

20. April 2020

Thornton Tomasetti

Thornton Tomasetti

As part of this parametric design process, the following definitions were created:

1. Assignment of panels so that the appropriate self-weight can be applied. At this stage, a generic self-weight of 0.8kN/m^2 was applied to all external panels to allow for flexibility in the design development. For panels to the underside of modules where a glass bottom floor has been considered, a self-weight of 1.5kN/m^2 has been applied. As the design progresses with the selection of appropriate materials, the analysis will be based on the actual self-weight of materials.

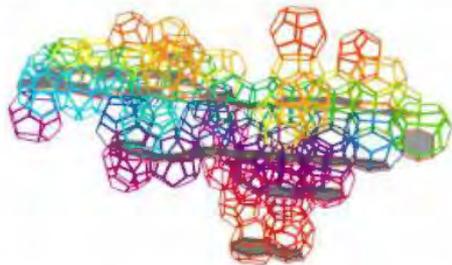
PANEL ASSIGNMENT AND APPLICATION OF SELF WEIGHT

2. Definition of appropriate panels facing upwards with the appropriate snow load applied to each. The actual value of snow load applied varies between panels depending on the angle of inclination of each.

SNOW LOAD APPLICATION TO RELEVANT PANELS

3. Extraction of internal walkways in order to apply the appropriate floor loading.

GENERATION OF WALKWAYS AND LOAD APPLICATION

At this stage of the analysis, a nominal plate thickness of 25mm was selected for the primary structural elements such that the required plate width could be determined for all elements in order to resist the

appropriate forces in that element. A range of plate widths of 100mm, 150mm, 250mm, 300mm, 400mm, 500mm and 600mm were selected as part of this design process in order to rationalise overall sizes.

The total tonnage of steel from this initial design process was in the order of 270 tonnes excluding requirements for connections etc. Figure 6 shows a 3D visualisation of the structure where colour coding of plate sizes indicates the primary load path through the structure.

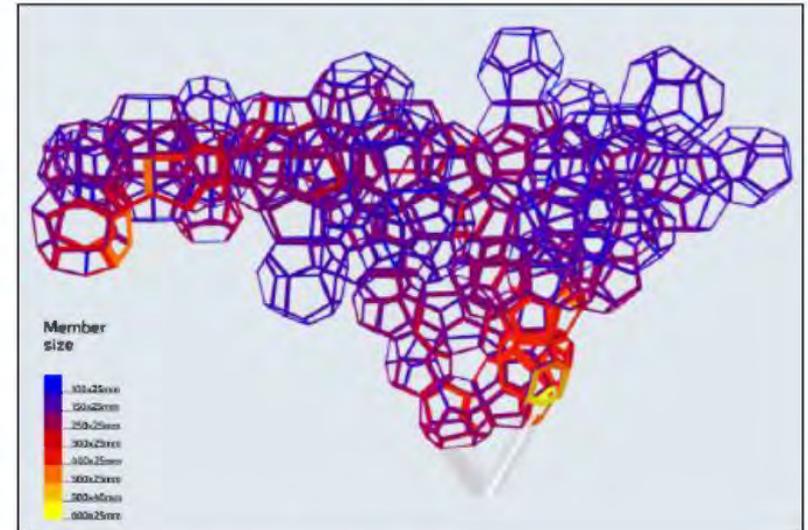

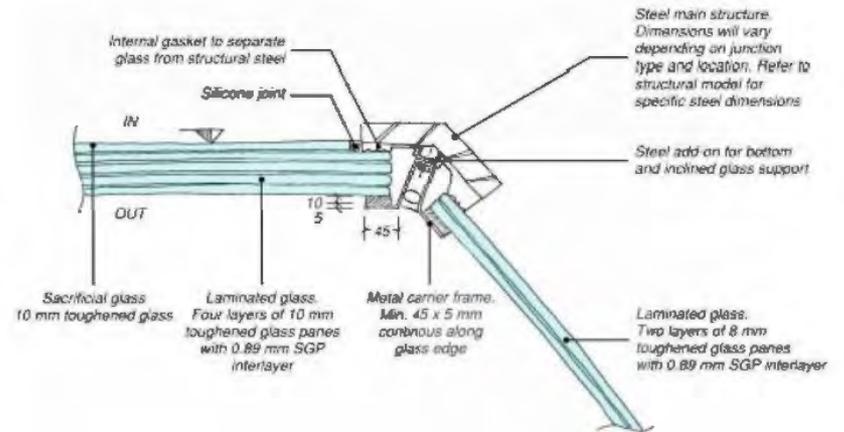
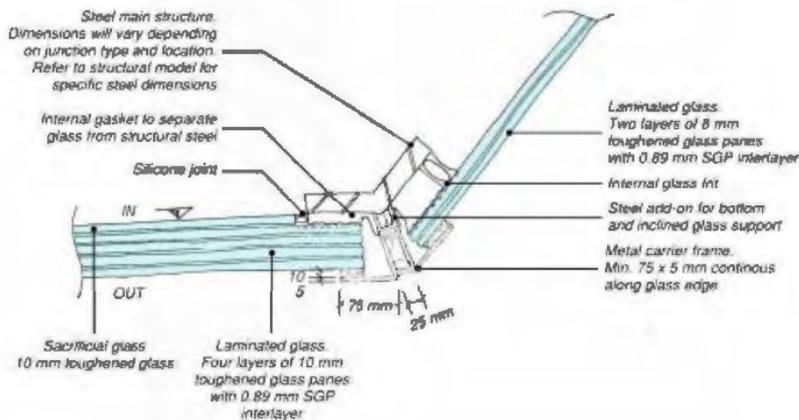
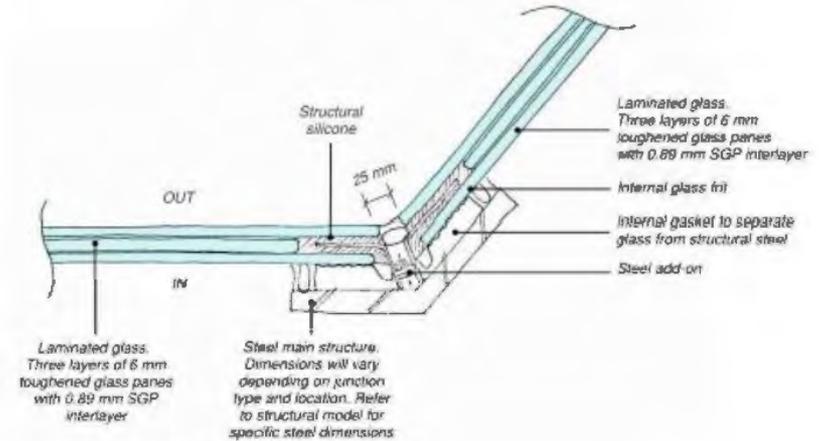
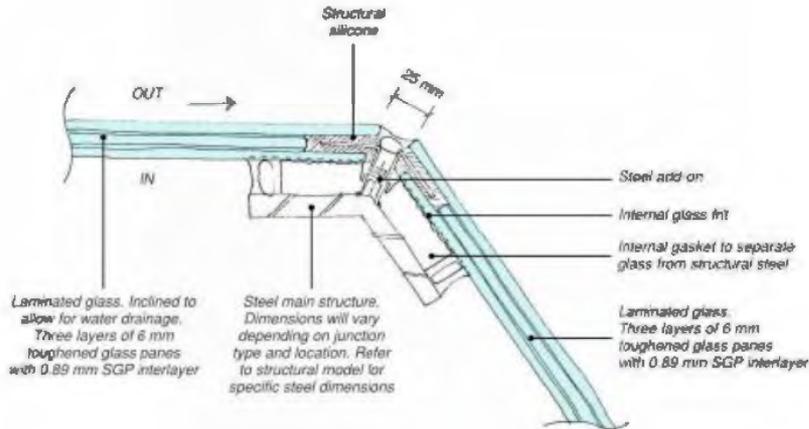
Figure 6. 3D Visual of Structure Following Initial Analysis

2.03.02 Plate Width Averaging

This process of adopting element sizes based on their forces provides the most efficient structural form. However, it also means that elements within the same modules and panels differ in size which needs to be balanced against the artistic design intent. Figure 7 illustrates an example on Module 53 at its connection to Module 32 close to the entrance to the sculpture.

2D details

Glass to glass details

Tak for opmærksomheden

